

ICK- CAO: een lastige CAO

Na jaren nog geen steeds geen AVV en verplichtstelling bedrijfspensioenfonds

Artikel Zorg en Inkomen, december 2005

De bedrijfstak Informatie & Communicatie Technologie (ICT) is al vele jaren een complexe bedrijfstak op arbeidsvoorwaardenterrein. Naast diverse ondernemings-CAO's bij o.a. Atos Origin, EDS, Getronics, Pink Roccade en T-systems is er sinds 1997 een bedrijfstak-CAO: de ICK-CAO, de CAO voor hardware- en kantoortechnologie bedrijven. Deze CAO is relevant voor bedrijven in de hardware-sector. In dit artikel wordt ingegaan op de jarenlange problemen bij het algemeenverbindendverklaren van de CAO en het verplichtstellen van het bedrijfspensioenfonds.

CAO-partijen bij de ICK-CAO.

Aan werknemerszijde is de ICK-CAO vergelijkbaar met andere bedrijfstak-CAO's, maar aan werkgeverszijde ligt de zaak anders. Aan werknemerszijde zijn drie vakbonden betrokken: FNV Bondgenoten, CNV Dienstenbond en De Unie; aan werkgeverszijde is een partij betrokken: de Werkgeversvereniging ICT. Een vrij jonge vereniging, opgericht in 2001 en voortgekomen uit vier andere brancheverenigingen. In vergelijking met andere werkgeversorganisaties is het beperkte doel van de Werkgeversvereniging ICT opmerkelijk. De vereniging heeft volgens de statuten vooral het doel het behartigen van de gemeenschappelijke sociale en sociaal-economische belangen van haar leden op het terrein van onderhandelingen met werknemersverenigingen en de overheid. Alle overige belangen in de bedrijfstak ICT worden behartigd door ICT~Office, de branchevereniging van IT-, Telecom- en Officebedrijven in Nederland. Deze laatste vereniging speelt geen rol op CAO- en pensioenterrein.

Zeer complexe CAO-werkings sfeer.

De ICK-CAO is in 1997 ontstaan en is een voortzetting van de CAO in de Kantoormachinebedrijfstak. De ICT-sector in Nederland is in de jaren negentig betrekkelijk jong en heeft in het geheel geen CAO-traditie. Binnen de ICT-sector bestaat aan werkgeverszijde al heel lange tijd huiver tegen allerlei collectieve regelingen, ook al zijn er enkele grote ondernemingen met een eigen CAO. CAO-partijen hebben in het begin moeite om te komen tot een artikel over de werkingssfeer, dit is het artikel in de CAO dat bepaalt wie precies onder CAO gaat vallen. Uiteindelijk is het CAO-partijen gelukt de werkingssfeer van de bedrijfstak-CAO als volgt te beschrijven:

De werkingssfeer strekt zich uit over die werkgevers in wier onderneming, ongeacht de economische functie, door de bij hem in dienst zijnde personen uitsluitend of in hoofdzaak hardwareactiviteiten worden verricht. Onder hardwareactiviteiten wordt verstaan het verkopen, assembleren, distribueren en/ of repareren dan wel onderhouden van hardware en van onderdelen en toebehoren daarvan.

Tot zover is de werkingssfeer nog redelijk te volgen, maar bij verdere studie naar het werkingssfeerartikel van de ICK-CAO blijkt dat er ook sprake is van talloze uitzonderingen en dispensaties. Als voorbeeld volgen hieronder slechts enkele uitzonderingen:

- detailhandelsbedrijven, die optreden als distributeur van hardware en detailhandelsbedrijven waarvan de omzet in hoofdzaak (voor (50% of meer) gerealiseerd wordt door verkoop/ exploitatie van boeken en/ of tijdschriften en/ of non-folieproducten, cd-i en cd-rom en/of kantoorbenodigdheden en/ of

kantoorinrichting en/ of etc. etc.

- werkgevers die uitsluitend of in hoofdzaak werkzaamheden verrichten, die ressorteren onder de werkingssfeerdefinitie van de Collectieve Arbeidsovereenkomst (inzake vrijwillig vervroegd uittreden uit de) Groothandel in Technische producten, Huishoudelijke Artikelen en Metalen (Vutech) zoals deze op 31 december 1995 luidde;

- werkgevers in wier onderneming (ongeacht de economische functie) door de bij hem in dienst zijnde personen uitsluitend of in hoofdzaak genoemde hardware wordt vervaardigd dan wel geassembleerd, etc. etc

- werkgevers in wier onderneming door de bij hem in dienst zijnde personen voor uitsluitend of in hoofdzaak hardwarematig onderhoud wordt verricht, etc. etc.

Problemen bij de minister

Voor de ICK-CAO vragen CAO-partijen een algemeenverbindendverklaring en in 2003 een verzoek tot verplichtstelling van het bedrijfspensioenfonds bij de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Vele andere CAO-partijen maken echter direct bezwaar tegen de komst van de nieuwe CAO.

De grote metaalbranche maakt bezwaar, omdat de werkingssferen van de CAO's van de ICK en metaalsector elkaar overlappen. Een groot aantal ondernemingen, met name de assemblage- en installatiebedrijven, kan tot beide sectoren behoren. Veel van deze organisaties willen zich liever aansluiten bij de ICK-CAO. Deze afspraken bieden partijen namelijk veel meer vrijheid voor nadere invulling dan de oudere en dichtgetimmerde metaal-CAO. Bovendien kent de metaal-CAO dure pensioenregelingen. De metaalsector vreest dat bedrijven de ICK-CAO als vluchtweg gebruiken.

Ook andere CAO-partijen maken grote bezwaren tegen de komst van de nieuwe ICK-CAO, zoals de grafische sector, de kantoorvakhandel en de elektrotechnische ondernemingen.

Al deze zaken leiden er toe, dat de minister niet alleen moeite heeft met de werkingssfeer van de ICK-CAO, maar ook met de aangeleverde cijfers door CAO-partijen van het aantal werkgevers en werknemers in de bedrijfstak. Diverse publicaties wijzen er op, dat de nieuwe CAO voor 80.000 tot 120.000 werknemers zou gaan gelden, maar over dit aantal kunnen door CAO-partijen geen objectieve bewijzen worden geleverd. Deze cijfers zijn in de loop der jaren wel naar beneden bijgesteld, maar nog steeds twijfelt de minister aan de representativiteit van de Werkgeversvereniging ICT. Volgens het ministerie en de FNV is de representativiteit de belangrijkste oorzaak waarom de ICK-CAO nog steeds niet algemeen verbindend is verklaard en het bedrijfspensioenfonds nog steeds niet verplicht is gesteld.

Representativiteitseis

CAO-partijen verkrijgen niet zomaar een algemeenverbindendverklaring en een verplichtstelling pensioen. Een van de belangrijkste voorwaarden is een voldoende representativiteit, ook wel representativiteitseis genoemd. Deze representativiteit wordt als volgt berekend:

het aantal werknemers in dienst van werkgevers gebonden door de CAO (=lid van een werkgeversorganisatie die de CAO ondertekent), uitgedrukt in een percentage van het totaal aantal werknemers die binnen de werkingssfeer van de CAO vallen (=totaal aantal werknemers in die bedrijfstak).

Als de uitkomst 60 % of meer is, worden CAO-bepalingen algemeen verbindend verklaard.

Commentaar CAO-partijen.

Aan CAO-partijen is gevraagd om commentaar over deze kwestie rondom de CAO en het bedrijfspensioenfonds.

Werkgeversorganisatie ICT: "Aangezien algemeenverbindendverklaring en verplichtstelling bij de vakorganisaties zeer na aan het hart liggen, kunt u uw vragen het beste daar stellen". Vakbond De Unie: "Wij moeten u zeggen, dat de reactie van de werkgevers ons verrast. Keer op keer spreken zij desgevraagd naar ons uit dat ook zij vol overtuiging streven naar de AVV van de CAO en naar de verplichtstelling van het Bedrijfspensioenfonds. Je zou uit hun reactie naar u toe bijna andere conclusies trekken".

Drs. Harry J.P. Vogels